

LYTIŠKUMO UGDYMAS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE

doc. dr. S. Ustilaitė

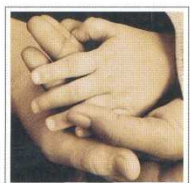
**Lietuvos edukologijos universitetas
Sporto ir sveikatos fakultetas
Sveikatos ir fizinio ugdymo katedra**

**Respublikinė teorinė-praktinė konferencija “Sveikatos ugdymas ir gyvenimo
kokybė: įžvalgos, patirtis ir iššūkiai”**

2013 m. gruodžio 10 d., VILNIUS

Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa (2007)

RENGIMO ŠEIMAI IR LYTIŠKUMO UGDYMO PROGRAMA



Pedagogų ir kitų mokyklos specialistų kvalifikacijos tobulinimas

- Institucinio lygio kvalifikacijos tobulinimo programa mokytojams (SPPC): *Integruotas rengimas šeimai ir lytiškumo ugdymas*
(2009 m. lapkričio 25 d., ĮSAK Nr. 1.18-202, Ugdymo plėtotės centras).
- 2009 m. spalio – gruodžio mėn. organizuoti ir vesti trys 4 dienų (32 val.) trukmės seminarai mokyklų specialistams, mokytojams, klasių vadovams Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje.

Pedagogų ir kitų mokyklos specialistų kvalifikacijos tobulinimas

- 2010 m. rugsėjo – gruodžio mėn.
- 2011 m. balandžio – lapkričio mėn.
- 2012 m. lapkričio – gruodžio mėn.
- 2013 m. sausio-gegužės mėn.

vesti **29 seminarai** mokyklų specialistams,
mokytojams, klasių vadovams Klaipėdoje,
Anykščiuose, Vilniuje, Jurbarkė, Pasvalyje, Rokiškyje,
Ignalinoje, Panevėžyje, Molėtuose, Utenoje.

Kokio tikslo siekiame?

Pirminė prevencija ar antrinė prevencija?

- Sumažinti paauglių nėštumų?
- Sumažinti LPI plitimą tarp paauglių?
- Mažinti rizikingų lytinių santykių skaičių, didinant kontracetinių priemonių naudojimą?
- *Ugdyti lytinį tapatumą?*
- *Ugdyti gebėjimą sukurti darnius santykius tarp skirtingų lyčių?*

Šviesti ar ugdyti?

Lytinio švietimo rezultatas – “saugus lytinis elgesys”.
žinios – sumažėjęs drovėjimasis – kontracepcijos vartojimas

Lytiškumo ugdymo rezultatas – atsakingas lytinis elgesys.
pagarba – savigarba – savikontrolė – atsakomybė už savo elgesį – gebėjimas laisvai apsispręsti

Kokių žinių suteiksime?

- **Visuminė lytiškumo samprata:** biologinis, psichinis, sociokultūrinis aspektai. Lyčių panašumai ir skirtumai
- **Šeima kaip institucija:** socialinis kultūrinis kontekstas. Šeimos funkcijos
- **Šeima ir meilė. Meilės rūšys:** agape, erosas, storge, filia. Pirmoji meilė ir su ja susiję išgyvenimai.
- **Motyvai kurti šeimą.** Šeimos gyvenimo ciklas
- Vyro, žmonos ir kiti **socialiniai vaidmenys šeimoje.**
- Šeimos santykių deformacijos – nelygybė, priklausomybės, neištikimybė, dialogo stoka, smurtas.

Kokių žinių suteiksime?

- **Lyčių lygybės samprata.** Skirtingi, bet vienodai vertingi: moterų ir vyrų lygiavertiškumas ir lygiateisiškumas
- **Stereotipo samprata,** teigiami ir neigiami jo aspektai.
- **Kūno formavimo/performavimo praktikos** ir jų keliamos problemos (steroidų vartojimas, plastinės operacijos, tatuiruotės, dietos, anoreksija/ bulimija, šukuosenų/drabužių stilius ir pan.).

Kokių žinių suteiksime?

- **Lytinis potraukis**, jo formavimasis ir lytinio susivaldymo svarba asmenybės brandai
- **Ankstyvų lytinių santykių padariniai** fiziniu, psichiniu, socialiniu aspektais.
- **Šeimos planavimo metodai** (naturalūs ir dirbtiniai).
- Lytiniu keliu plintančios infekcijos (LPI) ir jų prevencija
-

Kokius gebėjimus ugdysime?

- Pagarbą sau ir kitam (kito požiūriui, nuomonei), toleranciją
- Pasitikėjimą savimi (savo jausmais, galiomis)
- Gebėjimą veikti atsakingai, atsakomybę už savo elgesį
- Gebėjimą priimti moralinius sprendimus
- Gebėjimą užmegzti ir palaikyti geranoriškus santykius su kitais
- Gebėjimą konstruktyviai spręsti ginčus ir konfliktus

Kokius gebėjimus ugdysime?

- Gebėjimą bendradarbiauti, dirbti komandoje, siekti bendrų tikslų, derinti įvairias nuomones, susitarti
- Gebėjimą pasakyti “ne” ir atsispirti bendraamžių spaudimui
- Gebėjimą kritiškai vertinti įvairius informacijos šaltinius, reklamą
-

Kokias vertybines nuostatas puoselėsime?

- Žmogaus lytiškumo atžvilgiu
- Lytinio potraukio valdymo
- Lytinių santykių prasmės
- Šeimos sampratos
- Embrionas motinos iščiose
- Hormoninė kontracepcijos
-

Kaip to sieksime?

- Atsižvelgdami į mokinių jau turimą patirtį
- Atsižvelgdami į ilgalaikį tikslą, siekiamą rezultata
- Atsižvelgdami į ugdymo kontekstą (šeimoms socialinis, kultūrinis)
- Taikydami aktyvaus ugdymo(si) metodus
- Kurdami emociškai saugią ugdymo(si) aplinką ir parinkdami tinkamas priemones
-

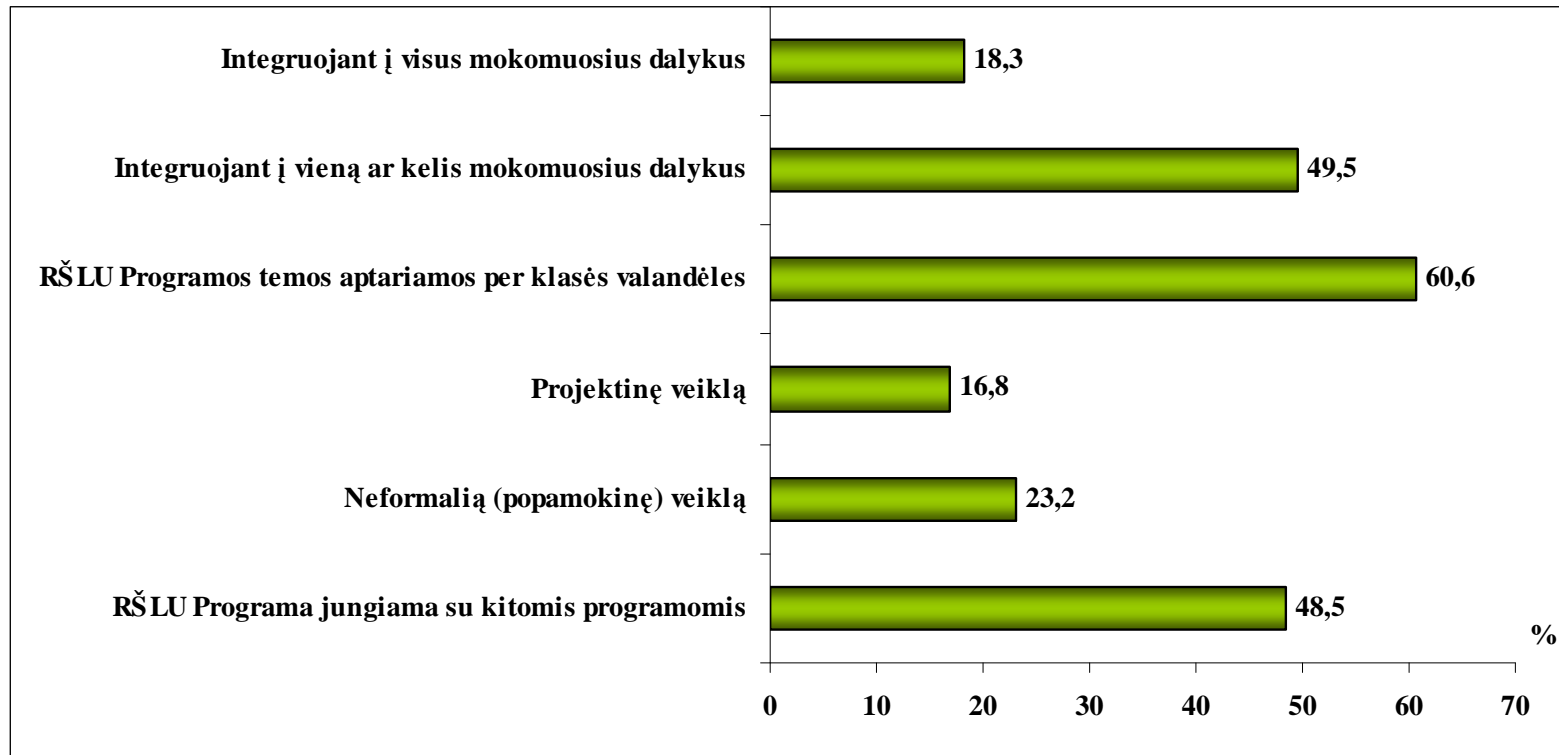
**UGDYMAS VYKSTA DABARTYJE, BET
SAVO TIKSLAIS JIS VISĄ LAIKĄ YRA
NUKREIPTAS Į ATEITĮ**

(K. Pukelis, 2008)

Tyrimo duomenys: Rengimo šeimai ir lytiškumo
ugdymo programos įgyvendinimo galimybės (2008)

http://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/50_b217da0f86522f0960fdf30b80804f42.pdf

RŠLU programos įgyvendinimo į ugdymo procesą būdai



Tyrimo duomenys: Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo
programos įgyvendinimo galimybės (2008)

Respondentų nuomonė apie RŠLU programos įgyvendinimą:

- *„išsamaus dėstymo nėra“*,
- *„užsimenama prabėgomis, nekryptingai, šalia kitų doros, susilaikymo, narkotikų, smurto temų“*,
- *„nieko nėra sistemingo, išsamaus“*,
- *„nėra parengtų vadovėlių“*,
- *„gal turėtų būti atskiras mokomasis dalykas, pvz. viena pamoka per savaitę“*,
- *„mokytojams trūksta sąmoningumo, kad tai aktualu“ ir pan.*

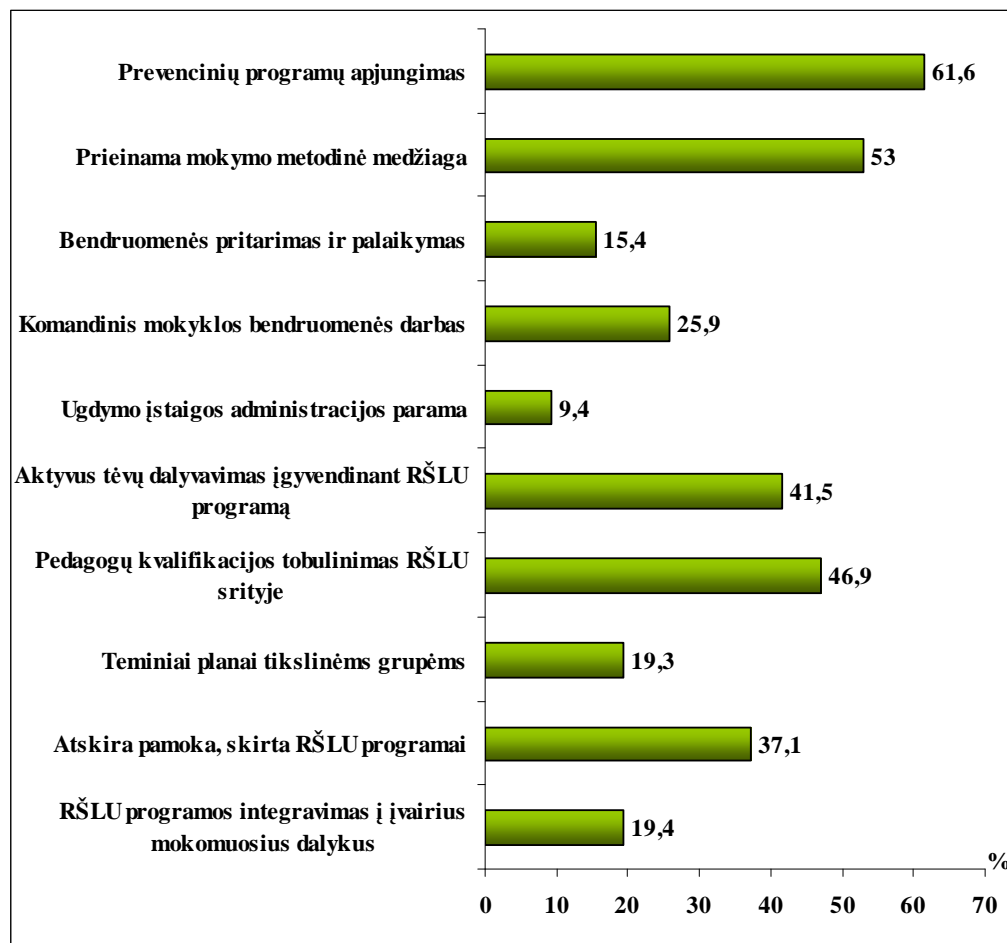
Respondentų nuomonė apie RŠLU programos įgyvendinimą:

- *„žinių ir gebėjimų bent minimalių mokytojai turi, tačiau labai trūksta metodinių rekomendacijų kaip kalbėti lytiškumo klausimais su mokiniais“,*
- *„mokytojams per daug užkraunama, ir tai dar viena programa, kurią reikia integruoti“,*

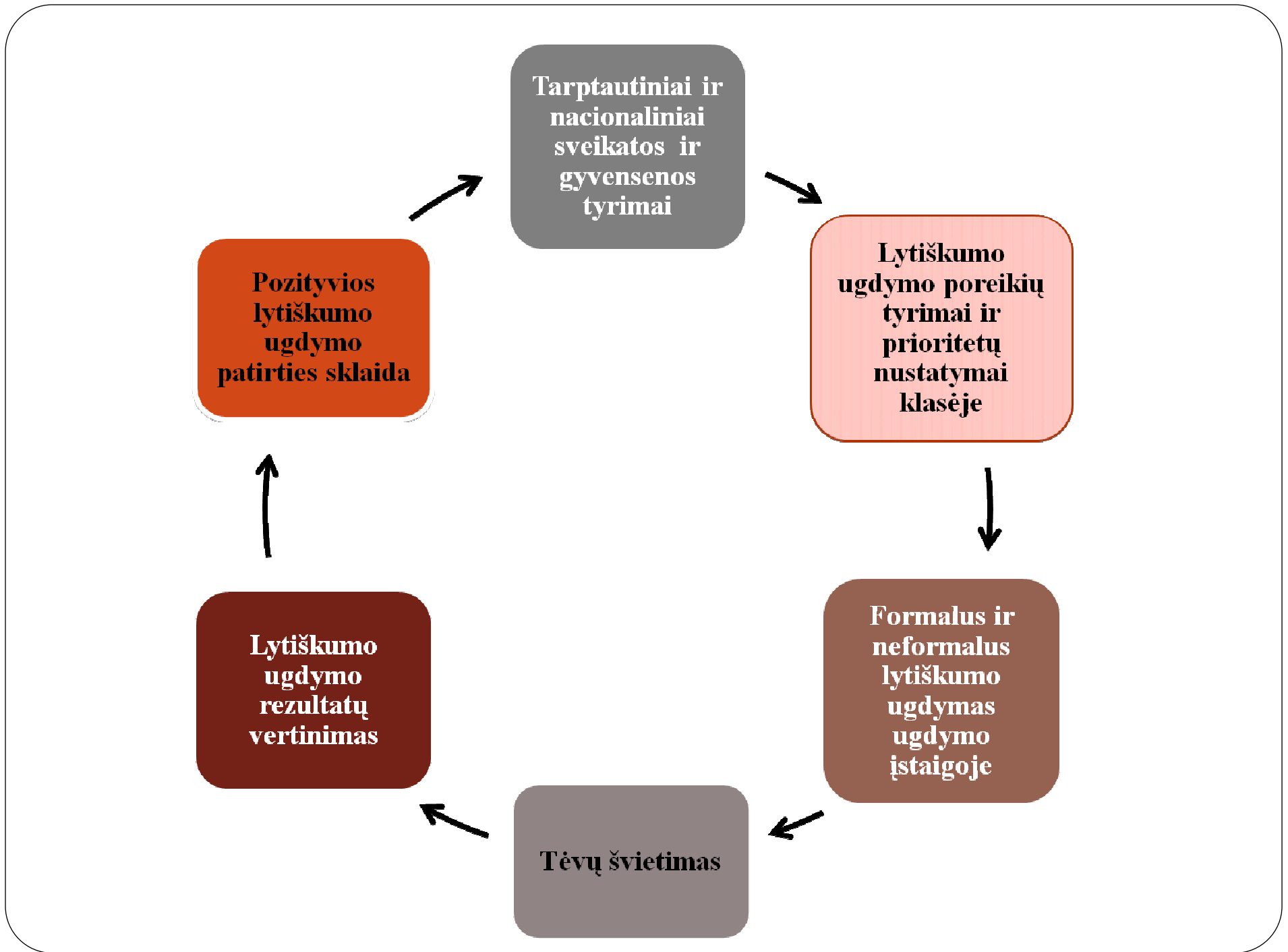
Respondentų nuomonė apie RŠLU programos įgyvendinimą:

- *“atskira pamoka būtų alternatyva, bet kokio dalyko sąskaita?”*,
- *„ aš esu lietuvių kalbos mokytoja, kodėl turėčiau aiškinti apie lytiškumą?“*,
- *„šis kursas turėtų būti dėstomas atskirai berniukams ir mergaitėms, ir su berniukais turėtų kalbėti vyras, o tai nėra įmanoma“*.

Respondentų nuomonė apie priemones, kurios padidintų sėkmingą RŠLU programos realizavimą



Tyrimo duomenys: Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos įgyvendinimo galimybės (2008)



Tarptautiniai ir nacionaliniai sveikatos ir gyvenimo tyrimai

Pozityvios lytiškumo ugdymo patirties sklaida

Lytiškumo ugdymo poreikių tyrimai ir prioritetų nustatymai klasėje

Lytiškumo ugdymo rezultatų vertinimas

Formalus ir neformalus lytiškumo ugdymo įstaigoje

Tėvų švietimas

LYTIŠKUMO UGDYMAS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE

doc. dr. S. Ustilaitė

**Lietuvos edukologijos universitetas
Sporto ir sveikatos fakultetas
Sveikatos ir fizinio ugdymo katedra**

**Respublikinė teorinė-praktinė konferencija “Sveikatos ugdymas ir gyvenimo
kokybė: įžvalgos, patirtis ir iššūkiai”**

2013 m. gruodžio 10 d., VILNIUS